

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

POD KĄTEM - NA KONCIE

O J C Z Y S T Y - D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Dwa rzeczowniki - podobnie brzmiące, ale odmiennie zapisywane - KĄT i KONTO niewiele mają ze sobą wspólnego. KĄT - rodzime słowo o prasłowiańskim rodowodzie - to przede wszystkim 'narożnik, róg, miejsce między dwiema stykającymi się powierzchniami'. Od tego znaczenia pochodzi kolejne ogólne 'zakamarek, miejsce na uboczu' (zapadły kąt) oraz 'schronienie, mieszkanie' (mieć własny kąt), a także matematyczne 'część płaszczyzny ograniczona przez dwie półproste wychodzące z jednego punktu' (kąt prosty, ramię kąta). To właśnie tego rzeczownika używamy, gdy rozważamy coś czy patrzymy na coś POD KĄTEM czegoś (np. Uczul dziecko, by wybierało szkołę pod kątem przyszłego zawodu), a także gdy mówimy o czyimś KĄCIE WIDZENIA oraz gdy zerkamy na coś KĄTEM OKA. KONTO - zapożyczone z niemieckiego w XIX w. - to 'rachunek'. Zanim zapożyczyliśmy samo KONTO, używaliśmy - od II poł. XVIII w. na wzór niemieckiego auf Konto - wyrażenia NA KONTO w znaczeniu 'na poczet czegoś', a więc tak samo jak dzisiaj. Mówimy, że pojedziemy na wielki wakacyjny wyjazd NA KONTO przyszłej wygranej albo nagrody za projekt, mówimy też, że mamy już NA KONCIE złote medale za udział w konkursie albo że ten i ów ma NA SWOIM KONCIE mandat za przekroczenie prędkości. Kiedy nie mamy zobowiązań ani obciążeń, mówimy, że mamy CZYSTE KONTO, a kiedy dokonamy czegoś, możemy się pochwalić tym, że ZAPISALIŚMY już to NA SWOIM KONCIE. I w każdym z tych połączeń użyjemy słowa KONTO, a nie wyrazu KĄT.